

2790

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ
ԿՈՆՏՆԵՆԵՐՆԵՐԻՆ

Կենսագործենք ՍՄԿՊ Կենտկոմի
Սեպտեմբերյան, Փետրվար-Մարտյան և Հունիսյան
պլենումների որոշումները

Ի Ն Չ Կ Ա Ր Դ Ա Լ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Անոսացիայի ենթարկված հանճարարական
գրականության ցանկեր)

ՊՐԱԿ 2

016
12-61

ՀԱՅԿ. ՍՍՌ Ա.Լ. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Մերողական կարիքներ

016
1-61

Կենսագործենք ՍՄԿ Կենտկոմի
Սեպտեմբերյան, Փետրվար-Մարտյան և Հունիսյան
պլենումների որոշումները

Ի Ն Չ Կ Ա Ր Դ Ա Լ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

(Անոսացիայի ենթարկված հանձնարարական
գրականության ցանկեր)

ՊՐԱԿ 2

Ե Ր Կ Ո Ւ Խ Ո Ս Ք

Հայկ. ՍՍՌ Ս. Ֆ. Մյասնիկյանի անվան Պետական գրա-
դարանը գյուղատնտեսության աշխատողներին օգնելու նպատա-
կով շարունակաբար հրատարակում է «Ինչ կարգալ գյուղա-
տնտեսության մասին» հանձնարարական գրականության ցան-
կեր:

✓ Ցանկերում մեծ մասամբ արտացոլված են գյուղատնտե-
սության տարբեր ճյուղերի վերաբերյալ Պարտիայի 19-րդ հա-
մագումարի և հատկապես Սեպտեմբերյան պլենումի որոշումից
հետո հայերեն լեզվով լույս տեսած գրականությունը:

Առաջին պրակը լույս է տեսել 1954 թ. հունիսին և ընդ-
գրկում է ոչխարաբուծության, խոշոր եղջերավոր անասունների
խնամքի, կերերի ու կերաբույսերի, կարտոֆիլի մշակության և
բանջարաբուծության վերաբերյալ գրականությունը: Ներկա
պրակը ընդգրկում է խաղողագործությունը, պտղաբուծությունը
և բամբակագործությունը: Պրակում տեղ են գտել թե՛ առանձին
գրքույկներ, թե՛ «Հայաստանի կոլտնտեսական» ամսագրի և թե՛
«Սովետական Հայաստան»-ի ու Հայկ. ՍՍՌ Գյուղատնտեսու-
թյան մինիստրության Գյուղատնտեսական պրոպագանդայի
վարչության կողմից՝ «Օգնություն կոլտնտեսականների ագրո-
տեխնիկական եռամյա դասընթացների ունենդիրներին»
սերիայով շաբաթը մեկ անգամ լույս տեսնող նյութերը: Հա-
մառոտության համար վերջին աղբյուրը նշված է «Սովետա-
կան Հայաստան»-ի հավելված» անունով: Պետք է ասել, որ շատ
գյուղական և շրջանային գրադարաններ այդ հավելվածը չեն
պահպանել: Գրադարանավարները պարտավոր են այսուհետև
պահպանել դրանք և վեց ամսվա կամ մեկ տարվա համարները
միացնել, կազմել և իբրև առանձին գիրք մտցնել գրադարանի
գրքամատյանում:

Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսը
իբրև սոցիալիստական գյուղատնտեսության նվաճումները լայ-

Государственная библиотека Арм. ССР
им. А. Ф. Мясникяна
Методический кабинет

Что читать по сельскому хозяйству

(Аннотированные рекомендательные списки литературы)
Вып. 2

Составили А. ШАХАЗИЗЯН, А. ДАВТЯН

Плодоводство. Виноградарство. Хлопководство. Всесоюзная
сельскохозяйственная выставка

(На армянском языке)

Ереван—1954

նորին պրոպագանդելու, առաջավորների փորձի փոխանակման, ինչպես և գիտա-հետազոտական հիմնարկների հիմնադրումները կոլտնտեսութուններում և սովխոզներում արմատավորելու լավագույն դպրոց՝ այսուհետև գյուղատնտեսության աշխատողների ուշադրության կենտրոնում է։ Այդ պատճառով էլ սկսած այս պրակից կտրվեն ցուցահանդեսի վերաբերյալ նյութերի ցանկերը, ներկա պրակում բերվում են Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի մասին պարտիայի և կառավարության որոշումից մինչև սեպտեմբերի 12-ը «Սովետական Հայաստան», «Սովանգարդ» թերթերում և «Հայաստանի կոլտնտեսական» ամսագրում տպագրված նյութերը։

Խնդրվում է ընթերցողներին այս հանձնարարական ցանկերի մասին հայտնել իրենց կարծիքը, ցանկություններն ու առաջարկությունները, որոնք հաշվի կառնվեն հետագա պրակները կազմելու ժամանակ։

Հասցեն՝ Երևան, Տերյանի փ. № 72, Այ. Մյասնիկյանի անվան Պետական գրադարան։

ԿԱԶՄՈՂՆԵՐ

«ՍՄԿՊ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՊԼԵՆՈՒՄԸ ԲՈԼՈՐ ԿՈՒՏԵՏԵՍԱԿԱՆ-
ՆԵՐԻՆ, ՄՏԿ-ՆԵՐԻ ՈՒ ՍՈՎԽՈՋՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻՆ
ԿՈՋ Է ԱՆՈՒՄ՝ ԳՈՐԾԱԴՐԵԼ ԻՐԵՆՅ ՈՒԺԵՐԸ ԵՎ ԾԱՎԱ-
ԼԵԼ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՍՈՒՄ
ԳՅՈՒՂԱՏԵՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԱԳԱ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ»։

ՍՍՈՒՄ — գյուղատնտեսության հետագա զարգացման
միջոցառումների մասին ՍՄԿՊ Կենտկոմի պլենումի
որոշումից, ընդունված 1953 թ. սեպտեմբերի 7-ին
ընկեր Ն. Ս. Խրուշչևիի զեկուցման տարիվ)։

**ՊԱՐՏԻԱՅԻ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ
ՍՍՌՄ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԱԳԱ. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ**

1. 19-րդ համագումարի զիբեկտիվները ՍՍՌՄ զարգացման 1951—1955 թվականի 5-րդ հնգամյա պլանի վերաբերյալ: 19-րդ համագումարի բանաձևը՝ Պետականի նախագահ ընկ. Մ. Զ. Սաբուրովի զեկուցման առթիվ: Ե., Հայպետհրատ, 1952, 99 էջ:

2. ՍՍՌՄ գյուղատնտեսության հետագա զարգացման միջոցառումների մասին: ՍՄԿՊ Կենտկոմի պլենումի որոշումը, ընդունված 1953 թ. սեպտեմբերի 7-ին ընկ. Ն. Ս. Սրուչևի զեկուցման առթիվ: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 76 էջ:

3. Երկրում անասնաբուծության հետագա զարգացման միջոցառումների և կոլտնտեսականների, բանվորների ու ծառայողների տնտեսությունների կողմից պետությանը անասնաբուծական մթերքների պարտադիր հանձնումների նորմաների իջեցման մասին:

—1953—1955 թ. թ. կոլտնտեսություններում ու սովխոզներում կարտոֆիլի և բանջարեղենի արտադրությունն ավելացնելու միջոցառումների և մթերումների մասին:

—Մերենա-տրակտորային կայանների աշխատանքի հետագա բարելավման միջոցառումների մասին: ՍՍՌՄ Մինիստրներ/ Սովետի և ՍՄԿՊ Կենտրոնական Կոմիտեի որոշումները: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 144 էջ:

4. Օրենք Սովետական Սոցիալիստական Ռեսպուբլիկաների Միության 1953 թվականի Պետական բյուջեի մասին: Տեա Զվերե. Ս. Գ., «Զեկուցում ՍՍՌՄ 1953 թ. Պետական բյուջեի և ՍՍՌՄ 1951—1952 թվականների Պետական բյուջեի կատարման մասին» գրքում: Ե., Հայպետհրատ, 1953, էջ 28—37:

5. Օրենք գյուղատնտեսական հարկի մասին: Տեա Զվերե. Ի. Գ., «Զեկուցում ՍՍՌՄ 1953 թ. Պետական բյուջեի մասին և ՍՍՌՄ 1951—1952 թվականների Պետական բյուջեի կատարման մասին» գրքում: Ե., Հայպետհրատ, էջ 38—48:

6. Մեքենա-տրակտորային կայանների աշխատողների Համամիութենական խորհրդակցություն, հրավիրված ՍՄԿՊ Կենտկոմի և Մինիստրների Սովետի կողմից: «Սովետական Հայաստան», 1954, 26, 28 և 29 հունվարի:

7. ՍՄԿՊ Կենտկոմի և ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետի կողմից հրավիրված ՄՏԿ-ների աշխատողների Համամիութենական խորհրդակցության մասնակիցների դիմումը Սովետական Միության մեքենա-տրակտորային կայանների բոլոր բանվորներին, մասնագետներին ու ծառայողներին: «Սովետական Հայաստան», 1954, 30 հունվարի:

8. ՍՈՎԽՈՋՆԵՐԻ աշխատողների Համամիութենական խորհրդակցություն, հրավիրված ՍՄԿՊ Կենտկոմի և ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետի կողմից: «Սովետական Հայաստան», 1954, 4, 5, 6 և 7 փետրվարի:

9. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ առաջավորների Համառուսաստանյան խորհրդակցություն, հրավիրված ՍՄԿՊ Կենտկոմի, ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետի և ՌՍՖՍՌ Մինիստրների Սովետի կողմից: «Սովետական Հայաստան», 1954, 13 փետրվարի:

10. ԵՐԿՐՈՒՄ հացահատիկի արտադրության հետագա ավելացման և խոպան ու խամ հողերի յուրացման մասին: ՍՄԿՊ Կենտկոմի պլենումի որոշումը՝ ընդունված 1954 թ. մարտի 2-ին ընկ. Ն. Ս. Խրուշչևի զեկուցման առթիվ: «Սովետական Հայաստան», 1954, 6 մարտի:

11. ԽՈՊԱՆ և խամ հողերի յուրացման հաշվին 1954—1955 թվականներին հացահատիկի արտադրությունն ավելացնելու մասին: ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետի և ՍՄԿՊ Կենտրոնական Կոմիտեի որոշումը: «Սովետական Հայաստան», 1954, 28 մարտի:

12. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Կոմունիստական պարտիայի 17-րդ համագումարի բանաձևը: Հայաստանի ԿՊ Կենտկոմի հաշվետու զեկուցման առթիվ: Ե., Հայպետհրատ, 1954, 39 էջ:

13. ՄԱԼԵՆԿՈՎ, Գ. Մ. Հաշվետու զեկուցում պարտիայի 19-րդ համագումարին ՀամԿ(բ)Պ Կենտրոնական Կոմիտեի աշխատանքի մասին, 5 հոկտեմբերի, 1952 թ.: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 136 էջ:

14. ՄԱԼԵՆԿՈՎ, Գ. Մ. Ճառ ՍՍՌՄ Գերագույն Սովետի 5-րդ սեսիայում, 1953 թ. օգոստոսի 8-ին: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 53 էջ:

15. ՄԱԼԵՆԿՈՎ, Գ. Մ. Ճառ Մոսկվա քաղաքի Լենինգրադյան

ընտրական օկրուգի ընտրողների ժողովում 1954 թվականի մարտի 12-ին: «Սովետական Հայաստան», 1954, 13 մարտի:

16. ԽՐՈՒՇՉԵՎ, Ն. Ս. ՍՍՌՄ գյուղատնտեսության հետագա զարգացման միջոցառումների մասին: Ձեկուցում ՍՄԿՊ Կենտկոմի պլենումում 1953 թ. սեպտեմբերի 3-ին: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 111 էջ:

17. ԽՐՈՒՇՉԵՎ, Ն. Ս. Ճառ Մոսկվա քաղաքի Կալինինյան ընտրական օկրուգի ընտրողների ժողովում 1954 թվականի մարտի 6-ին: «Սովետական Հայաստան», 1954, 7 մարտի:

18. ԽՐՈՒՇՉԵՎ, Ն. Ս. Երկրում Հացահատիկի արտադրության հետագա ավելացման և խոպան ու խամ հողերի յուրացման մասին: Ձեկուցում ՍՄԿՊ Կենտրոնական Կոմիտեի պլենումում 1954 թվականի փետրվարի 23-ին: «Սովետական Հայաստան», 1954, 21 և 22 մարտի:

19. ՄԻԿՈՅԱՆ, Ա. Ի. Ճառ ՀամԿ(բ)Պ 19-րդ համագումարում, 9 հոկտեմբերի 1952 թ.: Ե., Հայպետհրատ, 1952, 29 էջ:

20. ՄԻԿՈՅԱՆ Ա. Ի. Ապրանքաշրջանառության հետագա ծավալման և պետական, կոոպերատիվ ու կոլտնտեսային առևտրի կազմակերպումը բարելավելու միջոցառումների մասին: Ձեկուցում և եզրափակման խոսք 1953 թ. հոկտեմբերի 17—20 տեղի ունեցած առևտրի աշխատողների Համամիութենական խորհրդակցությունում: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 96 էջ:

21. ՄԻԿՈՅԱՆ, Ա. Ի. Ճառ Երևանի Ստալինյան ընտրական օկրուգի ընտրողների ժողովում 1954 թվականի մարտի 11-ին: «Սովետական Հայաստան», 1954, 12 մարտի:

22. ՍԱԲՈՒՐՈՎ, Մ. Զ. Ձեկուցում պարտիայի 19-րդ համագումարի դիրեկտիվների մասին: ՍՍՌՄ զարգացման 1951—1955 թվականների 5-րդ հնգամյա պլանի վերաբերյալ, 8 հոկտեմբերի, 1952 թ.: Ե., Հայպետհրատ, 1952, 63 էջ:

23. ԶՎԵՐԵՎ, Ա. Կ. Ձեկուցում ՍՍՌՄ 1953 թ. Պետական բյուջեի մասին և ՍՍՌՄ 1951—1952 թվականների Պետական բյուջեի կատարման մասին: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 28 էջ:

24. ԳՈՐԵԱՆԱՅԱՆԻ արդյունքների, ցանքերի խնամքի, բերքահավաքի նախապատրաստության և 1954 թվականին գյուղատնտեսական մրերքների մրերումների պլանի կատարումն ապահովելու մասին: ՍՄԿՊ Կենտկոմի պլենումի որոշումը, ընդունված 1954 թվականի հունիսի 24-ին: «Սովետական Հայաստան», 1954, հունիսի 27:

Պ Տ Ղ Ա Ւ Ռ Ն Ի Ծ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

1. ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ, Ա. Բնության մեծ վերափոխիչ Ի. Վ. Միչու-րիևի կյանքն ու գործունեությունը: Ե., Հայպետհրատ, 1949, 54 էջ:

Գրքով կու՞մ շարադրված է մեծ բնագետ Ի. Վ. Միչուրինի կյանքը, բնությունը վերափոխելու նրա անխնայ ջանքերի պատ-մությունը: Պարզ, հասկանալի լեզվով բացատրվում է, թե ինչ միջոցներով ու մեթոդներով մեծ գիտնականին հաջողվեց ստանալ մոտ 300 նոր տեսակներ և թե ինչպես հենվելով գիտության և սեփական փորձերի վրա հարավում աճող տեսակներն համառ պայ-քարի գնով աճեցրեց ցուրտ հյուսիսում: Պտղաբուծության բնա-գավառում հնաբավոր չէ հաջողության հասնել առանց ծանոթ լի-նելու Միչուրինի կյանքին ու գործունեությանը:

2. ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ, Ա. ԵՎ ՈՒՐԻՇՆ. Պտղաբուծության կազմա-կերպումը կոլտեսնություններում: (Պտղաբուծութան գծով ա-ռաջին կարգի վարպետներ պատրաստելու ձեռնարկ). Ե., Հայ-պետհրատ, 1954, 173 էջ. (Հայկ. ՍՍՌ Գյուղատնտ. մինիստրութ. Գյուղատնտ. պրոպագանդայի վարչություն):

Գրքում տպագրված են Ա. Մարգարյանի, Հ. Դիլանյանի, Ն. Վանյանի և Ա. Փարսադանյանի հոդվածները: Ա. Մարգարյանի «Պարտիայի և կոոպարության որոշումները գյուղատնտեսության զարգացման մասին» հոդվածում լուսաբանվում է պտղաբուծու-թյան վիճակը մեր երկրում հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը: Բերվում են պարտիայի և կոոպարության բոլոր կարևոր որոշումներն ու միջոցառումները պտղաբուծության զարգացման վերաբերյալ: Հ. Դիլանյանի «Պտղաբուծության ռալոնացումը և տեսակների ու սորտերի ընտրությունը կոլտեսնության այգու համար» հոդվածում բերվում են Հայաստանում տարածված սոր-տերի ու տեսակների մի շարք աղյուսակներ, լուսաբանվում է Ի. Վ. Միչուրինի փորձերը սորտերի ստացման, պտղատու տեսակ-ների ռալոնացման գործում: Այնուհետև քննարկվում են պտղատու այգու, տերիտորիայի, հողի մշակության, ոռոգման, բերքահավաքի, պտուղների վերամշակման հարցերը: Հ. Վանյանի «Պտղաբուծու-թյան արտադրական պրոցեսների մեխանիզացումը» հոդվածում, նկարներով ու սխեմաներով խոսվում է պտղատու այգու մեխանի-

զացիայի մասին: Վերջին՝ Ա. Փարսադանյանի հոդվածը նվիրված է արտադրական բերդադներին, օդակների կազմակերպման, արտա-դրական նորմաների, աշխատանքի հաշվառման, վարձատրման և այլ խնդիրներին:

3. ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ, Ա. Պտղատու այգու տնկման և խնամքի օգնականատկությունները Հայաստանի լեռնային և նախալեռ-Պային շրջաններում: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 63 էջ:

Ենելով պարտիայի 19-րդ համագումարի՝ յուրաքանչյուր շրջանի և յուրաքանչյուր կուլտուրայի մշակության հարցում յուրահատուկ մոտեցում ունենալու պահանջից, գրքով կու՞մ շարադրվում է Հա-յաստանի լեռնային և նախալեռնային շրջանների պտղատու այգու տնկման և խնամքի առանձնահատկություններն ու պրոպագանդա-կան հիմնական միջոցառումները: Ուսովում է պտղատու այգու տեղի ընտրության, տնկելու ժամկետի, այգու խնամքի և այլ հարցերի մասին:

Գրքով կան անհրաժեշտ նկարներ և սխեմաներ:

4. ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ, Ա. Բաղրամյանի անվան պտղաբուծական սովխոզի առաջավորների փորձը: Ե., ՀՍՍՌ Գյուղատնտ. և մթե-ղուններին մինիստր. Գյուղատնտ. պրոպագանդայի և գիտահե-տազոտական հիմնարկների գլխ. վարչ. հրատ., 1954, 31 էջ:

Պտղա-հատապտղային այգիների տարածությունների և բերքա-տվության բարձրացման մասին պարտիայի 19-րդ համագումարի հոդվածից նշվող միջոցառումների շարադրումից հետո գրքով կու՞մ լուսաբանվում են Բաղրամյանի անվան սովխոզի աշխատանքների փորձը: Սովխոզում մշակվում են ծիրան, խաղող, բուստանա-բան-ջարանոցային կուլտուրաներ, ցորեն, գարի: Հատկապես ուսանելի է միջշարային և մերձքնային տարածությունների մշակության եղանակները, անցյալի սխեմաների վերացման ճանապարհով նոր և արդյունավետ եղանակներով պարարտացման, ոռոգման, էտի և այլ աշխատանքների կազմակերպումը, ինչպես և ցրտի և զանազան հիվանդությունների դեմ պայքարը: Նկարներով բացատրվում է, թե ինչպես է սովխոզը անցկացնում բերքահավաքը: Բաղրամյանի անվան սովխոզի փորձը ուսանելի և օգտավետ է պտղատու այգու մշակությանը զբաղվող ամեն մի տնտեսության:

5. ԳԻՆԱՆՅԱՆ, Հ. Պտղատու այգու մշակությունը: Ե., Հայ-պետհրատ, 1952, 124 էջ:

Գրքով կու՞մ լուսաբանված են պտղատու այգու մշակության վերաբերյալ՝ կարևորագույն բոլոր հարցերը՝ սկսած տեղի ընտրու-թյունից, խնամքից, հողի մշակությունից, ոռոգումից, էտից մինչև բերքի խնամքն ու բերքահավաքը: Յուրաքանչյուր հարց քննարկ-վում է մանրամասն կեցավով, ցույց է տրվում, թե մեր ռեսպուբ-լիկայի որ գոտիներում ինչ պտղատու ծառեր են աճում, ինչպես պարելի է ստեղծել քամիապաշտպան ծառաշերտեր: Բաղմաթիվ սխե-

մաներով ու նկարներով ցույց է տրվում պտղատու ալոսում տարվող աշխատանքի եղանակները, այն գործիքներն ու իրերը, որոնք օգտագործվում են պտղատու ալոսին մշակելիս:

6. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ, Հ. Պտղատու տնկարանի երկրորդ դաշտի մշակութային ագրոտեխնիկան: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1954, № 11.

Հորվածում համառոտակի բացատրվում է միամյա տնկիների բուսական կետեր, վաղաժամ դարձացող կողային ճյուղերի ծերատման, բուսակի էտման եղանակները: Տրվում է վեգետացիայի շրջանում ժամանակին ջրելու, հողը մշակելու, պարարտացնելու ագրոկանոնները, որոնց կիրառումով միայն կարելի է լավ տնկիներ աճեցնել:

7. ԶԱՔԱՐՅԱՆ, Վ. Պտղատու ծառերի ձևավորումը: Ե., ՀՍՍՌ-Գիտ. ակադ. հրատ., 1952, 26 էջ. (Հայկ. ՍՍՌ-Գիտ. ակադ. Պտղաբուծության ինստիտուտ):

Գրքույկում խոսվում է պտղատու ծառերի բերքատվության բարձրացման համար կարևոր նշանակություն ունեցող այն միջոցառումների մասին, որոնք արվում են անմիջապես բուսելի վրա՝ ձևավորում, էտ, ծառի բուծում և այլն: Ծառերի բնական աճման շրջանների, բնքի բարձրությունների մասին խոսելուց հետո ցույց է տրվում պտղատու ծառերի սաղարթի ձևավորման մի շարք եղանակները, որոնց կիրառումը կնպաստի պտղատու ալոս բարձր բերքատվության՝ ճյուղերը կաճեն առանց հենակների, միջնաբայիին ու բուսման աշխատանքները հնարավոր կլինի կատարել մեքենայով և այլն:

8. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ, Հ., ՍՈՒՋՅԱՆ, Զ. Պտղատու ծառերի վնասատուներն ու հիվանդությունները և պայքարը նրանց դեմ: Ե., Հայպետհրատ, 1951, 80 էջ:

Այս գրքույկում խոսվում է տանձենու, խնձորենու, դեղձենու, բալենու, սալորենու և այլ պտղատու ծառերի տերևների, ծաղիկների, ցողունի, արմատի, ինչպես և պտղի վնասատուների և հիվանդությունների տեսակների, նրանց առաջացման ու բազմացման մասին: Ամեն մի վնասատուի կամ հիվանդության մասին խոսելուց հետո տրվում է պայքարի միջոցառումները: Գրքույկը մատչելի և օգտակար դարձնելու համար բերվում են վնասատուների և հիվանդ տերևի, պտղի, արմատի նկարները: Հատուկ զուգու է նվիրված բույսերի վնասատուների դեմ գործադրվող քիմիական նյութերի (ինսեկտիսիդների) և բույսերի հիվանդությունների դեմ գործադրվող նյութերի (ֆունգիսիդների) տեսակների նկարագրությանն ու պատրաստելու եղանակին: Վերջում խոսվում է վնասատուների և հիվանդությունների դեմ պայքարելու միջոցառումների մասին վաղ զարնանը՝ մինչև բողբոջների առաջանալու շրջանը:

Յուրմուկներ է տրվում պտղատու ծառերը վնասատուներից՝ և հիվանդություններից պաշտպանելու միջոցառումների վերաբերյալ:

9. ՏԵՐ-ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ, Մ. Ա. Պտղատու ծառերի վնասատու ֆոկցիդները: Ե., Հայպետհրատ, 1951, 36 էջ. (Հայկ. ՍՍՌ-Գիտ. ակադ. Ծիրտպաթոլոգիայի և զոոլոգիայի ինստիտուտ):

Գրքույկում խոսվում է պտղատու ծառերի, անտառային, դեկորատիվ և ջերմոցային կուլտուրաների վնասատու դանազան միջատների՝ կոկցիդների դեմ պայքարելու անհրաժեշտության մասին: Հնդհանուր անդեկոլթյուններից հետո տրվում է կոկցիդների դեմ պայքարելու միջոցառումները (կարանտինային, քիմիական և բիոլոգիկական): Նկարագրվում են կոկցիդների բնատնիքներին պատկանող 15 տեսակները և տրվում է դրանց դեմ պայքարելու միջոցառումները: Գրքում բերվում են նաև կոկցիդների և հիվանդ ծառերի նմուշների նկարները:

10. ԲԱԲԱՅԱՆ, Դ., ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ, Բ. Ինչպես պահպանել այգի և բանջարանը գյուղատնտեսական հիվանդություններից և վնասատուներից: Ե., Պետ. համալսարանի հրատ., 1954, 60 էջ: (Վ. Մ. Մոլոտովի անվ. Պետ. համալսարան: Գիտահանրամատչելի սերիա № 14):

Գրքույկի այգեգործության վերաբերյալ բաժնում տրվում է պտղատու ծառերի վնասատու մարմարյա բզեզի, այնուհետև՝ բալենու, սալորենու, խնձորենու վնասատուների նկարագրությունը և նրանց դեմ պայքարելու միջոցառումները: Երրորդ գլուխը նվիրված է պտղատու ծառերի գլխավոր հիվանդությունների դեմ պայքարելու խնդիրներին: Գրքույկում զետեղված են այգու և բանջարանի կուլտուրաների հիվանդությունները տարածող վնասատուների, ինչպես և հիվանդ խողովի վազի, ծառերի ու պտուղների բազմաթիվ նկարներ:

11. ԽԱԼԱԹՅԱՆ, Գ. Թրեմու բազմացումը: Ե., ՀՍՍՌ-Գիտ. ակադ. հրատ., 1951, 91 էջ: (Հայկ. ՍՍՌ-Գիտ. ակադ. Երևանի Բուսաբանական այգի):

Գրքույկում խոսվում է թթենու բազմացման երկու ձևերի մասին՝ սերմերով կամ սեռական և վեգետատիվ կամ անսեռ: Նախ քննարկվում են սերմերով բազմացնելու ագրոտեխնիկայի հարցերը, ցուցմունքներ են տրվում սերմի ստացման, պահպանման, որակը որոշելու մասին: Այնուհետև լուսարանվում է թթենու տնկարանին հատկացված հողի մշակման, ցանքի ժամկետի, նորմայի, ինչպես և տնկելու, տնկիների ձևավորման հարցերը: Հետո խոսվում է վեգետատիվ բազմացման մասին: Բացահայտվում են պատվաստման եղանակները, պատվաստների տեսակները, անդալիսով բազմացնելու ձևերը և այլն: Յուրաքանչյուր նոր բան բացատրելիս բերվում է մասնավորապես նկար:

12. ԱԳՐՈՅՈՒՅՈՒՄՆԵՐ քրեմու և նոնեմու կուլտուրաների մշակութային մասին: Հայպետհրատ, 1951, 77 էջ.

Բացատրելով թղենու և նոնենու կուլտուրական նշանակությունը՝ նրանց տարածման շրջանները Հայաստանում, նկարագրելով նրանց զանազան տեսակները, հեղինակն անցնում է այդ կուլտուրաների հետ տարվող ազրոտեխնիկային: Ցուցմունքներ է տրվում այդ կուլտուրաների այդի հիմնելու, բաղմացման, խնամքի, ոռոգման, հողի պարարտացման, էտի, թաղելու, հիվանդություններից պաշտպանելու, բերքահավաքի, մրգի պահպանման և այլ պրոցեսների մասին:

13. ԱՎԱԳՅԱՆ, Ս. Յուցումներ ծիրանեմու բակտերիալ գորշացման և նրա դեմ պայքարի միջոցառումների մասին: Ե., ՀՍՍՌ Գյուղ. մինիստրության Գյուղատնտեսական պրոպագանդայի վարչ. հրատ., 1952, 8 էջ.

Գրքով կում համառոտակի նկարագրվում է ծիրանենու գորշացում հիվանդությունը և տրվում է կոնկրետ ցուցումներ հիվանդությունը կանխելու համար: Գրքով կի մյուս մասը նվիրված է դեմիկի բակտերիալ գորշացում հիվանդության և նրա դեմ պայքարելու հարցին:

14. ՀՐԱՀԱՆԳ ցրտահարված պտղատու այգիների վերականգնման մասին: Ե., ՀՍՍՌ Գյուղ. մինիստրության Գյուղատնտեսական պրոպագանդայի և գիտ. գլխ. վարչ. հրատ., 1954 թ., 6 էջ: (Հաստատված է ՀՍՍՌ Գյուղ. մինիստրության կողմից 18/III—1954 թ.):

Հրահանգում առաջադրված է կոնկրետ ազրոմիջոցառումներ 1953—1954 թ. թ. ձմռան սառնամանիքներից վնասված պտղատու այգիների վերաբերյալ: Այդ միջոցառումները կարող են ուղեցույց հանդիսանալ նման դեպքերի համար նաև հետագա տարիներում:

Խ Ա Ղ Ո Ղ Ա Գ Ո Ր Ծ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

1. ԲԻՇԱՐՅԱՆ, Լ. Ս. Խաղողագործության կազմակերպումը կոլտնտեսությունում: (Խաղողագործության գծով գյուղատնտեսության առաջին կարգի վարպետներ պատրաստելու ձեռնարկ). Ե., Հայպետհրատ, 1953, 148 էջ. (ՀՍՍՌ Գյուղ. և Մթերումների մինիստրության Գյուղատնտ. պրոպագանդայի վարչ. Եռամյա ազրոտեխն. դասընթաց. Ուսուցման 2-րդ տարի):

Գրքում քննարկվում են խաղողագործությանը վերաբերող հիմնական հարցերը: Ներածության մեջ խոսվում է խաղողի սննդարար հատկությունների, խաղողագործության զարգացման մասին անցյալում և այժմ: Հետագա գլուխներում բացատրվում է, թե ինչ հիմունքներով կոլտնտեսություններում պետք է կազմվի խաղողագործության հեռանկարային և տարեկան պլանները, ինչպես պետք է ընտրվի հողամասը, փորվի, մշակվի, պարարտացվի, ոռոգվի: Հաստիկ գլուխ է նվիրված մեքենայացմանը: Բերվում են մեքենաների նկարներն ու բացատրվում դրանց գործածության եղանակները: Այնուհետև քննարկվում են խաղողի վազի սեյեկցիայի, Հայաստանի տարբեր շրջաններում խաղողի սորտերի (փոփոխակներ) տարածման և բերքահավաքի հետ կապված հարցերը: Վերջին գլուխը նվիրված է գինեգործությանը:

2. ՍԱՐԳՍՅԱՆ, Վ., ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ, Հ., ՍՈՒՋՅԱՆ, Զ. Խաղողագործության ազրոցուցումներ: Հաստատված է Հայկ. ՍՍՌ Գյուղատնտ. մինիստրության կողմից: Ե., Հայպետհրատ, 1951, 66 էջ.

Գրքով կի ունի հետևյալ բաժինները: Խաղողի վազի բաղմացումը, խաղողի տնկարան, խաղողի նոր այգի տնկելը և խնամքը, նորատունիկ այգիների խնամքը, բերքատու այգիների խնամքը և մշակությունը, այգիների պարարտացումը, բնական անբարենաչող պայմանները, պայքար խաղողի վազի հիվանդությունների և վնասատուների դեմ: Ցուցաբանչյուր բաժին ունի մի քանի ենթաբաժիններ, որոնցում համառոտակի խոսվում է տվյալ բաժնի վերաբերյալ բոլոր հարցերի մասին: Այսպես օրինակ՝ խաղողի վազերի բաղմացումը գլխում ընթերցողը կգտնի կարոնների բաղմացման, պատվաստման, պահպանման, ինչ հեռավորությամբ կամ խորությամբ տնկելու և շատ այլ հարցերի պատասխանները: Գրքով կի լրացված է համապատասխան նկարներով, փաստերը և օրինակները:

մեծ մասամբ վերցված են Հայաստանի խաղողագործական շրջանների փորձից:

3. **ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Ա. Ս.** Խաղողի այգու պարարտացումը: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 52 էջ.

Գրքով համարվում է, որ չնայած մեղանում խաղողագործությանը դարձնում է արագ թափով, բայց անհրաժեշտ ուշադրություն չի դարձվում պարարտացմանը: Ընդգծվում է պարարտանյութերի մեծ նշանակությունը խաղողի վաղի դարձման համար, բերվում է օրգանական և հանքային պարարտանյութերի բաղադրությունները: Այնուհետև պարարտացնելու տարրեր եղանակները, պարարտանյութերի էֆեկտիվությունը: Աղյուսակով տրվում է, թե ինչպես հաշվել անհրաժեշտ պարարտանյութերի քանակը պարարտացման ժամանակ, պարարտանյութերը միմյանց հետ խառնելու կարգը և այլն: Գրքով համարվում է, որ նաև անհրաժեշտ նկարներ:

✓ 4. **ԲԻՇԱՐՅԱՆ, Լ.** Խաղողի այգիների մեքենայացված մշակությունը: «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, № 1, Ե., 1954, էջ 44—47.

Հոդվածում նշված է, որ շատ ՄՏ կայաններ և կոլտնտեսություններ անբավարար են դարձնում այգեգործության աշխատանքները մեքենայացնելու կարևոր գործով: Նշելով մի շարք կոլտնտեսությունների փորձը, ցուցմունքներ է տրվում, թե ինչպիսի մեքենաներով և ինչ միջոցներով կարելի է իրականացնել այգիների մշակության մեքենայացումը:

5. **ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ, Ա. Ա. Ի.** Միկոյանի անվան կոլխոզի խաղողագործների փորձը: Ե., Հայպետհրատ, 1952, 43 էջ. (ՀՍՍՌ Մինգի արդյունաբերության մինիստրություն):

Գրքով համարվում է «Արարատ» տրեստի Միկոյանի անվան խաղողագործության սովխոզի աշխատանքների մասին: Սկսելով այն խոշոր հաջողություններից, որոնց հասել է սովխոզը, հեղինակը հերթով շարադրում է, թե այնտեղ ինչպես են անցկացնում աշնանային տնկման աշխատանքները, այգեկութը, այգեբացը, էտը, այգեփորը, պարարտացումը, ոռոգումը, բուժումը և այլն: Աշխատանքների ընթացքը ավելի լավ ցույց տալու համար բերված են բազմաթիվ նկարներ: Վերջում բերված են սովխոզի առաջավորների լուսանկարները: Պատմվում է կոլեկտիվի և պարտիական կազմակերպության հսկայական ջանքերի մասին, որի շնորհիվ սովխոզն այգեբան մեծ հաջողությունների է հասել:

6. **ԲԱՐԽՈՒԴԱՐՅԱՆ, Խ.** Խաղողագործական կոլտնտեսության փորձը: «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, 1954, № 3, էջ 35—37.

Հոդվածում խոսվում է Հոկտեմբերյանի շրջանի Այգեշատի Մոտոմի անվան կոլտնտեսության այգեգործների մասին: Կենսա-

գործելով ագրոտեխնիկական կանոնները այգեբացի, պարարտացման, այգեփորի, քաղհանի և այլ աշխատանքների ժամանակ, կոլտնտեսությունը հասել է բարձր ցուցանիշների: Բերված է առանձին բրիգադիաների, օղակների, ինչպես և առանձին աշխատողների փորձը, որը ուսանելի է խաղողագործությունը դարձնող յուրաքանչյուր տնտեսության:

7. **ԲԻՇԱՐՅԱՆ, Լ. Ս.** Խաղողի վաղի մշակությունը: (Այգեգործության գծով երկրորդ կարգի վարպետներ պատրաստելու ձեռնարկ): Ե., Հայպետհրատ, 1951, 91 էջ: Հայկ. ՄՍՌ Գյուղատնտ. մինիստրութ. Գյուղատնտ. պրոպագանդայի վարչություն: Եռամյա ագրոտեխն. դասընթաց: Ուսուցման 2-րդ տարի:

Գրքով համարվում է հետևյալ չորս մասերից՝ խաղողի վաղերի բազմացումը, խաղողի այգու հիմնումն ու խնամքը, խաղողի բերքատու այգիների մշակությունը, խաղողի վաղի հիվանդությունները, վնասատուները և պայքարը նրանց դեմ: Բազմաթիվ նկարներով մանրամասնորեն լուսարձակվում են բազմացման, խնամքի, հիվանդությունների դեմ պայքարելու միջոցառումների և առհասարակ խաղողի այգու ձեռքով և մեքենայով մշակելու վերաբերյալ հարցերը:

8. **ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ, Ա.** Խաղողի վաղի կանաչ հատումները և նրանց նշանակությունը: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1953, № 23, 10 հունիսի):

Հոդվածում շարադրվում է խաղողի վաղի կանաչ մասերի վրա կատարվող շվատելու, շվերը կարճացնելու, բլատելու, ծեբատելու, օղակավորելու, տերևատելու, պտուղները նոսրացնելու և այլ գործողությունների եղանակները: Նշվում է, որ զարնան էտից հետո կանոնավոր աճող վաղը լավորակ և վաղ հասունացող բերք չի տա, եթե կանաչ հատումներ չարվեն: Տրվում է հատումները կատարելու ժամկետները, ինչպես և այն, թե որտեղ և ինչ պայմաններում պետք է կատարել այս կամ այն հատումը:

9. **ՕՐԴՈՅԱՆ, Ա.** Խաղողի վաղի հորիզոնական մակարդակով կորդոնի ձևավորումը Արարատյան դաշտի պայմաններում: Ե., ՀՍՍՌ Գյուղ. մինիստրութ. Գյուղատնտ. պրոպագանդայի և գիտ. գլխ. վարչ. հրատ., 1954, 34 էջ.

Ընելով Արարատյան դաշտի հողակլիմայական և այգիների մշակման տեխնիկայի ժամանակակից մակարդակից, գրքով համարվում է մինչև այժմ տարածված խաղողի վաղի թմբային և հիվանար կոշվող ձևավորումների փոխարեն մտցնել նոր ձևավորում՝ հորիզոնական մակարդակով կորդոն և վաղընկալ սիստեմ՝ հավաքվող հորիզոնական շալվերա: Նկարներով ու սխեմաներով բացատրվում է այդ սիստեմով խաղողի այգին մշակելու եղանակները տնկման առաջին, երկրորդ, երրորդ և չորրորդ տարիներում. այդ

ձևով մշակելու առավելությունը բերատվության և տեխնիկան
կիրառելու տեսակետից:

10. ՕՐԳԱՅԱՆ, Ա. Վազի հորիզոնական մակարդակով (մա-
կերեսով) կորդոնի ձևավորումը և նրա կառուցումը: Ե., «Սովե-
տական Հայաստան»-ի հավելված, 1954, № 18:

Այս հոդվածը համառոտությունն է նույն հեղինակի վերը նկա-
րագրված «Խաղողի վազի հորիզոնական մակարդակով կորդոնի
ձևավորումը Արարատյան դաշտի պայմաններում» գրքույկի այն-
մասին, ուր բացատրվում է հորիզոնական մակարդակով կորդոնի
ձևավորումը առաջին, երկրորդ, երրորդ, չորրորդ տարիներում և
հավաքվող հորիզոնական շաղկերայի կառուցման ու չոր կապի
ձևերը:

11. ՂԱՄԲԱՐՅԱՆ, Գ. Խաղողի վազի հիվանդությունները և
պայքարի միջոցառումները նրանց դեմ: Ե., ՀՍՍՌ Գյուղատնտ.
մինիստրության Գյուղատնտ. պրոպագանդայի վարչ., հրատ.,
1952, 25 էջ:

Գրքույկում խոսվում է խաղողի բերքատվության բարձրացման,
խաղողի վազի հիվանդությունների և նրանց դեմ պայքարելու մի-
ջոցառումների մասին: Հայկական ՍՍՌ-ում խաղողի վազը տուժում
է միլդիոն, օդիոս, անտրաքնոզ, ցերկոսպորիոզ և էսկա հիվանդու-
թյուններից: Բերելով այդ հիվանդություններով վարակված վազի
տերևի կամ ողկույթի նկարը, հեղինակը բացատրում է հիվանդու-
թյան նշանները, այն արտաքին պայմանները, որոնք նպաստում
են հիվանդության դարգացմանը, տրվում են այն միջոցներն ու
եղանակները, որոնցով հնարավոր է վերացնել տվյալ հիվանդու-
թյունը:

12. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ, Ֆ. Խաղողի վազի վնասատուները և պայ-
քարը նրանց դեմ: Ե., Հայպետհրատ, 1954, 43 էջ:

Հիմնվելով Հայաստանի այգեգործական շրջաններում ու գյուղե-
րում կատարած դիտողությունների վրա, գրքույկում ցույց է տրե-
ված, թե որտեղ ինչ վնասատուներ ու հիվանդություններ են տա-
րածված, որ հիվանդությունն է հատուկ խաղողի այս կամ այն
տեսակին: Նկարներով հանդերձ նկարագրվում են վնասատուներն
ու հիվանդությունները, ապա տրվում է նրանց դեմ պայքարելու
միջոցառումներն ու ձևերը:

✓ 13. ԲԻՇԱՐՅԱՆ, Լ. Ցրտահարված այգիների էտը և խնամքը:
Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1954, № 10:

Վազի ցրտադիմացկանության և այն ցրտահարությունից փրկե-
լու համար ժամանակին թաղելու անհրաժեշտության մասին խոսե-
լուց հետո, բացատրվում է, թե ինչպես պետք է մշակել անուշա-
դրության հետևանքով ցրտահարված այգիներ: Տրվում է առանձին
սորտերի ցրտահարվածության աստիճանը որոշելու, դրանից հետո

կատարվող յուրահատուկ էտը, ջրելու, քաղհանելու, փխրացնելու
եղանակները: Ցուցումներ է տրվում կանաչ հատման, շվատման,
ծերատման, բջատման մասին: Այս միջոցառումները ճիշտ կիրառելու
դեպքում,—ասվում է հոդվածում,—կարելի է բերք ստանալ ցրտա-
հարության հենց առաջին տարում:

14. ՀՐԱՀԱՆԳ ցրտահարված այգիները վերականգնելու մի-
ջոցառումների մասին: Ե., ՀՍՍՌ Գյուղ. մինիստրութ. Գյուղա-
տնտ. պրոպագանդայի և գյուղ. գլխ. վարչ., հրատ., 1954, 6 էջ:
(Հայաստանում է ՀՍՍՌ Գյուղ. մինիստրության կողմից 8/III
1954 թ.):

Հրահանգում առաջարկվում է կոնկրետ ագրոմիջոցառումներ
1953—1954 թ. թ. ձմռան սառնամանիքներից վնասված այգիներին
վերաբերյալ: Այդ միջոցառումները կարող են ուղեցույց հանդիսա-
նալ նման գեպերի համար նաև հետագա տարիներում:

ԲԱՄԲԱԿԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԿԱՐԱԳՅՈՉՅԱՆ Ս. Բամբակագործություն: Ե., Հայպետհրատ, 1952, 140 էջ:

Այս մի ձեռնարկ է բամբակագործների համար: Հեղինակը ընդգծելով մեր երկրի ժողովրդական տնտեսության համար բամբակի կարևորագույն նշանակությունն ու դերը, մանրամասն տալիս է բամբակենու բուսաբանական և ագրոբիոլոգիական բնութագիրը, նշում բամբակենու դարգացման համար պահանջվող գործոնները, բացատրում ցանքի մշակության բաղադրիչի աշխատանքները:

Առանձին դրոշմներ են նվիրված կուլտիվացիայի ու բաղադրիչի, ոռոգման, ծերատման, վնասատուների և հիվանդությունների դեմ տարվող պայքարի, ինչպես նաև բերքահավաքի ու բամբակի սորտերի առանձնացման աշխատանքներին:

2. ՄԿՐՏՉՅԱՆ Ք. Բամբակի սերմերի նախապատրաստումը ցանքի համար: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1953, № 14, 9 ապրիլի:

Բամբակենու բերքատվության բարձրացման գործում կարևոր նշանակություն ունի բարձրորակ սերմերով կատարված ցանքը: Այս հոդվածում խոսվում է, թե ինչպես պետք է կատարել սերմերի ընտրությունը, դոզումը և մյուս աշխատանքները ցանքից առաջ:

3. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Ա. Ինչպես մեր օդակը բամբակի ունեփորդային բերք ստացավ: Ե., Հայկ. ՍՍՌ Պետական Հեռակա մանկ. գիտությունների հրատ., 1952, 15 էջ:

Այս գրքուկը Սոցիալիստական Աշխատանքի Հերոս, էջմիածնի շրջանի Շահումյանի անվան կոլտնտեսության օդակավարուհի Արծվիկ Հարությունյանի աշխատանքի հարուստ փորձի նկարագրությունն է:

«Ագրոտեխնիկական միջոցառումների շարքում մենք առանձնապես լուրջ նշանակություն ենք տալիս ցրտահերկին և հողի պարարտացմանը: Ես համառոտակի կպատմեմ բերքատվության բարձրացման այս երկու շատ կարևոր գործոնների մասին»,—ասում է Արծվիկը ու պատմում, թե ինչպես են աշխատել իրենք:

4. ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ Ռ. Բրիգադիր Մուրադ Եղիազարյանի աշխատանքի փորձը: Ե., «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, 1954, № 2, էջ 16—18:

Աշխատանքի կազմակերպումը կարևոր նախադրյալ է բարձր բերք ստանալու գործում: Այս հոդվածը նվիրված է էջմիածնի շրջանի Միկոյանի անվան կոլտնտեսության շրջորդ բրիգադին:

Բրիգադիր Եղիազարյանը և օդակավարները հմտորեն են կազմակերպում, դասավորում կոլտնտեսականների աշխատանքը արտագրության մեջ, որը նրանց լուրջ հաջողություն է բերել:

5. ՀԱԿՈՒՅԱՆ Պ. էջմիածնի շրջանի բարձր բերքի վարպետների փորձը: Ե., Հայպետհրատ, 1952, 27 էջ:

Գրքուկում խոսվում է էջմիածնի շրջանի Արշալույս, Ներքին խաթունարի, Արեշատ, Փարաբար և մյուս գյուղերի առաջավոր բամբակագործների փորձի մասին:

Բարձր բերքի վարպետները պատմում են, թե ինչպես են իրենք մշակում հողը, խնամում բամբակենու ցանքը, պայքարում վնասատուների և հիվանդությունների դեմ, կատարում ծերատում և կազմակերպում բերքահավաքը:

6. ԲԱՐԱՅԱՆ Ա. Բամբակենու սերմերի կենտրոնացված ախտահանումը: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1954, № 15:

Գյուղատնտեսական գիտությունների թեկնածու Բարայանը համոզիչ կերպով ցույց է տալիս, թե հիվանդությունները կանխելու և նրանցից խուսափելու համար որքան մեծ նշանակություն ունի սերմի ախտահանումը:

Խոսվում է բամբակենու դոմող հիվանդության, սերմերը ֆորմալինով, չոր նյութերով ու կենտրոնացված կարգով ախտահանելու և այլ միջոցառումների մասին:

7. ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ Գ. Հոկտեմբերյանի շրջանի Բամբակաշատ գյուղի Օրջոնիկիձեի անվան կոլխոզի առաջավորների փորձը: Ե., 1951, 32 էջ:

Բրոշյուրում պատմվում է բամբակաշատցիների նվաճումների մասին, որոնց հաջողվել է հեկտարից միջին հաշվով 19,5 ց փոխարեն ստանալ 35,1 ց բերք:

Առանձին օդակներ ութ հեկտար տարածության յուրաքանչյուր հեկտարից հավաքել են մինչև 74—75 ց բամբակ: Մանրամասն շարադրված է, թե ինչպիսի ագրոտեխնիկականների կոմպլեքս են նրանք կիրառել բամբակենու մշակության մեջ:

8. ԵՍԱՅԱՆ Ա. Ինչպես օդակավարուհի Սիսե Կարապետյանը 6 հեկտար ցանքից ստացավ 444 ց բամբակ: Ե., Հայպետհրատ, 1951, 15 էջ:

Այս գրքուկի նպատակն է մեր բամբակագործ կոլխոզիկներին ծանոթացնել բամբակի բարձր բերքի առաջավոր օդակներից մեկի՝

Արտաշատի շրջանի Անաստասավան գյուղի «Փարիզյան հոմունա» կոլեկտիվի օղակավարուհի, Սոցիալիստական Աշխատանքի Հերոս Սիսեկարապետյանի օղակի բամբակի բարձր բերքի գծով ձեռք բերած նվաճումներին:

9. ԶՈՒՆԱԶՅԱՆ Գ. Այգեջատցիների պայքարը բամբակի քարձր բերքի համար: Ե., Հայպետհրատ, 1951, 23 էջ.

«Բերքատվության բարձրացման գործում,—ասվում է գրքուկում,—ուշագրավ է էջմիածնի շրջանի Այգեջատ գյուղի բամբակագործների ձեռք բերած աչքի ընկնող հաջողությունը: Նրանք տալեց-տարի բարձրացնում են բերքատվությունը»:

Այս գրքուկում ամփոփված են նրանց լավագույն աշխատանքի արդյունքները և ցույց են տրված այն ուղիները, թե ինչպես են հասել այդ բանին:

10. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ Ե. Բամբակենու սննդառուրյունը և պարտացումը: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 42 էջ.

Լեռնալեռիկայի առանձին կոլտնտեսություններ, բրիգադներ և օղակներ հեկտարից ստացել են բամբակի ռեկորդային բերք, որը հաճախ հասնում է 60—80 և ավելի ցենտներին: Բարձր և ռեկորդային բերքի վարպետներն իրենց կիրառած ագրոմիջոցառումների մեջ մեծ տեղ են տալիս պարարտացմանը: Բամբակենու պարարտացումը կատարելիս նրանք ելնում են բույսի պահանջներից և սահմանում են պարարտանյութերի գործադրման լավագույն նորմաները, հողը մտցնելու ժամկետները, կիրառման տեխնիկան և այլն:

Շատ կոլտնտեսություններում, սակայն, դեռևս հարկ եղած խնայողությամբ չեն օգտագործում այդ արժեքավոր պարարտանյութերը: Գրքուկը նվիրված է այդ խնդրին: Այստեղ պատմվում է այն մասին, թե ինչպես են կատարվում սննդառությունը, պարարտացումը, սնուցումը և մյուս աշխատանքները:

11. ՀԱԿՈՐՅԱՆ Պ. Հողի մշակման սխեման բամբակացան քրջանների ցանքաշրջանառություններում տարբեր նախորդներից հետո: Ե., Հայպետհրատ, 1951, 20 էջ.

Այս աշխատության նպատակն է՝ բամբակագործությամբ զբաղվող կոլտնտեսականներին ծանոթացնել բամբակի բարձր բերքի առաջավոր ագրոտեխնիկականների կոմպլեքսի և նրանից բխող հողի մշակման և նախացանքային աշխատանքների սխեմաների հետ:

12. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ Բ. Բամբակենու ջրումը խողովակային հեղանակով: «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1954, № 25.

Բրոշյուրում ցույց է տրված այն առավելությունը, որ ունի ակոսային և ակոսախողովակային ջրումը:

13. ԱՎԱՆՍՍՈՎ Գ. Աշխատանքի լավ կազմակերպումը բամ-

բակի բարձր բերքի երաշխիք է: Ե., Հայպետհրատ, 1951, 20 էջ.
Գրքուկը նվիրված է էջմիածնի շրջանի Մրդաստան գյուղի Շահումյանի անվան կոլտնտեսության բամբակագործներին, որոնք աշխատանքի կազմակերպումը լավ հիմքերի վրա դնելու շնորհիվ նախադրյալներ են ստեղծել բամբակի բարձր բերք ստանալու համար:

14. ԱԶԱՐՅԱՆ Գ. Բամբակենու ցեցը և պայքարի միջոցները Պրա դեմ: Ե., Հայպետհրատ, 1951, 15 էջ.

Բամբակենու տարածված վնասատուներից իր վնասակարությամբ առանձնապես աչքի է ընկնում բամբակենու ցեցը:

Այս գրքուկում հանդամանորեն խոսվում է այդ վնասատուի առաջացման, զարգացման և նրա դեմ կիրառվող միջոցառումների մասին:

15. ԱՂԱԶԱՆՅԱՆ Գ. Հայկական ՍՍՌ բամբակացան շրջանների մոլախոտերը և պայքարը նրանց դեմ: Ե., Հայպետհրատ, 1953, 38 էջ.

Մեր ռեսպուբլիկայի բամբակացան շրջանների շատ կոլտնտեսություններ հաջողությամբ պայքարելով մոլախոտերի դեմ, զգալի նվաճումներ են ձեռք բերել բերքատվության բարձրացման գործում:

Պրոֆ. Աղաջանյանը խոսելով այդ մասին, իր գրքուկում մասնաշաղկապով ընդհանրում է մոլախոտերի տեսակները, ինչպես իրենք են՝ գեղավերը, իշաովույտը, խոզանուկը, կպուկը, գաղձը և այլն, և ցույց է տալիս, թե ինչպես պետք է պայքարել նրանց դեմ: Վերջում, «Հավելված»-ում, բերված է բամբակացան շրջանների ցանքերում տարածված մոլախոտերի ցուցակը:

16. ԱՍԱՐՅԱՆ Հ. Անաստասավանի բամբակագործները: Ե., «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, 1954, № 1, էջ՝ 22—24:

Հոգվածում խոսվում է Արտաշատի շրջանի Անաստասավան գյուղի բամբակագործների մասին, որոնք բերքատվության լավագույն ցուցանիշների համար Համաիթենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսին մասնակցելու իրավունք նվաճեցին: Յուրացնել Անաստասավանի լավագույն մարդկանց՝ Դ. Դավթյանի, Ժ. Թադևոսյանի և մյուսների աշխատանքի փորձը, որոնք անձնուրաց կերպով բազմապատկում են հարազատ կոլտնտեսության փառքը—այս եզրակացությունն է բերում հոգվածը:

17. ԴԱՎԹՅԱՆ Գ. Բամբակենու արտաարմատային սնուցման մասին: «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, 1954, № 2, էջ 49—51.

ՀՍՄՌ Գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ Գ. Դավթյանը իր հոգվածում խոսում է բամբակենու արտաարմատային ֆոսֆորական սնուցման նոր եղանակի մասին, որը զգալիորեն բարձրացնում է բերքատվությունը:

18. ՄԿՐՏՁՅԱՆ Ք. Բամբակենու սնուցումը: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1953, № 22.

Բամբակենու բերքատվության բարձրացման դործում հանքային և տեղական պարարտանյութերի նշանակությունը չափազանց մեծ է: Այս կարևոր հարցին է նվիրված բամբակագործության զլխավոր վարչության զլխավոր ագրոնոմ ընկ. Ք. Մկրտչյանի զրույցը:

19. ԽԱՉՈՅԱՆ Վ. Կալցիում ցիանամիդի օգտագործումը բամբակենու արհեստական տերևաքափի համար: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1952, № 33, 27 օգոստոսի.

Բամբակենու մեքենայացված բերքահավաքի համար բամբակենու տերևների արհեստական հեռացումը ագրոտեխնիկական նորագույն և կարևոր միջոցառում է: Դրա էությունը կայանում է նրանում, որ մեքենայով հավաքելու համար առանձնացված բամբակենու ցանքերում հասունացման սկզբում տերևները արհեստականորեն հեռացվում են, որի հետևանքով արագանում է բամբակենու հասունացումը, կնգուղների բացումը և բարենպաստ պայմաններ են ստեղծվում հավաքող մեքենաների բարձր արտադրողական աշխատանքի համար: Այդ մասին է պատմվում այս հոդվածում:

20. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ Հ. Բամբակենու լվինները և պայքարը նրանց դեմ: Ե., ԳԱ հրատ., 1954, 24 էջ.

Բամբակենու ֆլասատուների դեմ հաջող պայքար կազմակերպելու համար անհրաժեշտ է մանրամասն իմանալ նրանց զարգացման ու բազմացման առանձնահատկությունները: Արարատյան հարթավայրի բամբակացան շրջաններում բամբակենուն լուրջ վնաս են պատճառում բամբակենու ոստայնատիղը (շողո), ցեցը, կնգուղակերը, կարադինան, բվիկները և այլն: Այդ ֆլասատուների շարքին են պատկանում բամբակենու լվինները:

Այս զրբույթում տեղեկություններ են տրվում բամբակենու վրա բազմացող, նրան վնաս պատճառող մի քանի տեսակ լվինների զարգացման ու բազմացման, ինչպես նաև նրանց դեմ տարվող պայքարի միջոցառումների մասին:

21. ԿԱՐԱԳՅՈՋՅԱՆ Ս. Բամբակենու հասունացումն արագացնող միջոցառումներ: «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, 1954, № 3, էջ 55—56.

Խոր ծերատումը, իսկ մեքենայական բերքահավաքի ժամանակ նաև տերևների հեռացումը մեծ չափով նպաստում են բամբակենու հասունացմանը: Այդ մասին է խոսվում այս հոդվածում:

22. ՎՈՐՈՆԻՆ ՅՈՒ. և ՈՒՐԻՇՆԵՐ. Նոր եղանակներ բամբակագործության մեջ: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1953, № 50.

Հոդվածը նվիրված է Տաշիկական ՍՍՌ-ի Կուլբեշևի անվան

բամբակագործական ուսվողին, որը զգալի հաջողություններ է ձեռք բերել ճահճային ու աղիացած հողերի յուրացման, ինչպես նաև բամբակի մշակության նոր եղանակների ասպարեզում:

23. ԹԱՐՎԵՐԻՅԱՆ Ա. Բամբակենու ջրման տեխնիկան: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1952, № 14.

Բրոշյուրում բացատրվում է, թե ինչպես պետք է կատարել բամբակի ջրումը, որը պետք է լինի ժամանակին և բարձր որակով:

Մեծ տեղ է հատկացվում բամբակենու ոռոգման ակոսային ջրման եղանակին, որին անհրաժեշտ է գույակցել նաև ագրոտեխնիկայի մյուս միջոցառումները:

24. ԳՐԻԳՐՅԱՆ Հ. Բամբակենու սնուցումը: Ե., «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, 1954, № 1, էջ 50—52.

Հոդվածում զուգարանական գիտությունների թեկնածու Հ. Գրիգորյանը բարձր բերք ստանալու նպատակով անհրաժեշտ է մեկը համարում է սնուցումը: Նա բազմաթիվ օրինակներ է բերում ստացվող կոլտնտեսությունների աշխատանքի փորձից և պատմում է այն նորությունների մասին, որ այդ ասպարեզում ձեռք է բերել սովետական գիտությունը:

25. ՂՈՒՄԱՆՈՎ ՅՈՒ. Բամբակենու սնուցումը: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1953, № 21.

Հոդվածում խոսվում է հանքային և օրգանական-հանքային պարարտանյութերի օգտագործման, բերքատվության բարձրացման դործում նրանց ունեցած մեծ դերի և մեքենաների աշխատանքի օգտագործման մասին: Դրա լավագույն օրինակը տվել են միջին-ասիական ուսուցիչականների և Անդրկովկասի շատ կոլտնտեսություններ, որտեղ բամբակենին մշակվում է բազմազան հողակիրմայական պայմաններում:

26. ՏԻԳՐԱՆՅԱՆ Հ. Բամբակի լարացանցային կրակային շոքանոցի օգտագործումը: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1952, № 40.

Բրոշյուրում խոսվում է բամբակի հումքի չորացման, լարացանցային կրակային չորանոցի օգտագործման մասին:

27. ՂՈՒՅԱՆ Խ. Ինչպես պայքարել բամբակենու ոստայնատիղի (շողի) դեմ: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1953, № 29.

Հոդվածը նվիրված է բամբակենու համար վտանգավոր այս ֆլասատուի դեմ տարվող պայքարի ավելի արդյունավետ միջոցառումներին ու ձևերին:

28. ՂՈՒՅԱՆ Խ. Բամբակենու արհեստական տերևաքափը մեքենայացված բերքահավաքից առաջ: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1953, № 36.

Բամբակահործության հետադա վերելքը ղգալի չափով կախված է բերքահավաքի մեքենայացումից: Այս հողվածում ցույց է տրվում, թե ինչպես պետք է նախապատրաստել բամբակենու դաշտը բերքահավաքի մեքենայի արդյունավետ և անխափան աշխատանքի համար:

29. ՏԵՐ-ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ Ա. Բամբակի բերքահավաքը և հումքի սորտերի որոշման կարգը: Ե., Հայպետհրատ, 1951, 26 էջ.

Գրքույկը նվիրված է բամբակի բերքահավաքի աշխատանքների կազմակերպման ու հումքի սորտերի որոշման կարգին: Առանձին գլուխներում մանրամասն պատմվում է, թե ինչպես պետք է բամբակի հումքը ստորաբաժանել՝ ըստ արդյունաբերական սորտերի, կատարել ճիշտ տեսակավորում և դաշտում բերքահավաքը կատարել այդ կարգով:

30. ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ Գ. Բամբակի մեքենայական բերքահավաքը կազմակերպված անցկացնելու համար: Ե., «Հայաստանի կոլտընտեսական», ամսագիր, 1954, № 3, էջ 51—52.

Հողվածում խոսվում է բամբակահավաք մեքենայի՝ օգտավետության մասին և ցույց է տրվում, թե գործնականորեն ինչպես պետք է նախապատրաստել թե՛ դաշտը, թե՛ մեքենան այդ կարևոր աշխատանքի համար:

31. ՌԻԴԻՉԵՎ Ս. Ժամանակավոր տեխնիկական պայմաններ: Ե., «Սովետական Հայաստան»-ի հավելված, 1953, № 41.

Այս հողվածում շարադրված են տեխնիկական այն պայմանները, որոնք անհրաժեշտ են սովետական սորտերի բամբակահավաք մեքենայով հավաքած և դաշտային պայմաններում դախ մեքենայով դրած բամբակի հումքի ընդունման համար:

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԻՆՍ

ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետում և ՍՄԿՊ Կենտրոնական Կոմիտեում: Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի մասին: «Սովետական Հայաստան», 1954, 6 ապրիլի:

ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ, Բ. Պատրաստվենք Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսին: «Սովետական Հայաստան», 1954, 26 մարտի:

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ գյուղատնտեսական ցուցահանդեսը: (Զրույց ՍՍՌՄ Գյուղատնտեսության մինիստրի տեղակալ Վ. Մայակինի հետ): «Սովետական Հայաստան», 1954, 13 ապրիլի:

ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ, Ա. Չարբախի կոլտնտեսությունը գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի թեկնածու: «Սովետական Հայաստան», 1954, 30 մայիսի:

Լայնորեն օգտագործենք Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի թեկնածուների փորձը: «Սովետական Հայաստան», 1954, 3 հունիսի:

ԱՌԱՋԱՎՈՐ փորձի հիանալի դպրոցը: (Առաջնորդող): «Սովետական Հայաստան», 1954, 1 օգոստոսի:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ գիտության նվաճումների և առաջավոր փորձի հիանալի դպրոցը: «Սովետական Հայաստան», 1954, 1 օգոստոսի:

ՑԻՑԻՆ, Ն. Վ. Առաջավոր փորձի գանձարանը: «Սովետական Հայաստան», 1954, 1 օգոստոսի:

ԱՐՄԱՏԱՎՈՐԵԼ գյուղատնտեսության առաջավորների փորձը: (Առաջնորդող): «Սովետական Հայաստան», 1954, 3 օգոստոսի:

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի բացումը: «Սովետական Հայաստան», 1954, 3 օգոստոսի:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌ պավիլիոնում: «Սովետական Հայաստան», 1954, 3 օգոստոսի:

ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԵՍԻ 75 հազար այցելուներ: «Սովետական Հայաստան», 1954, 6 օգոստոսի:

ՀԱՄԱՄԻՌՈՒԹԵՆԱԿԱՆ գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի զրլաժողը կոմիտեի որոշում էր: (Հայկական ՍՍՌ-ի վերաբերող մասը): «Սովետական Հայաստան», 1954, 14 ապրիլի:

ՆՐԱՆՔ նվաճել են Համամիւրքենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսին մասնակցելու իրավունքը: «Սովետական Հայաստան», 1954, 17 ապրիլի:

ՀԱՄԱՄԻՌՈՒԹԵՆԱԿԱՆ գյուղատնտեսական ցուցահանդեսում: (Հայկական ՍՍՌ պալիլիոնում): «Սովետական Հայաստան», 1954, 27 օգոստոսի:

ՄԵՐ անձայրածիր հայրենիքում: (Համամիւրքենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսում): «Սովետական Հայաստան», 1954, 5 սեպտեմբերի:

ԽՈՍՐՈՅՎ, Ա. Սովետական Հայաստանը Համամիւրքենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսում: (Նամակ Մոսկվայի): «Սովետական Հայաստան», 1954, 12 սեպտեմբերի:

ՆՐԱՆՔ կմասնակցեն գյուղատնտեսական ցուցահանդեսին: Աղիզբեկովի շրջանի Արենի գյուղի կոլտնտեսության մասին): «Ավանգարդ», 1954, 6 մայիսի:

ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ, ՀՐ. Գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի հայկական ֆիլիալում: (Նամակ Մոսկվայի): «Ավանգարդ», 1954, 8 մայիսի:

ՌՈԶԻԳՐԱՅՎ, Ա. Համամիւրքենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսը: «Ավանգարդ», 1954, 11 մայիսի:

1952—1953 թ. թ. աշխատանքի միջին արդյունքների համաձայն 1954 թվականի Համամիւրքենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի մասնակիցներ և 1954 թվականի աշխատանքի արդյունքների համաձայն 1955 թվականի ցուցահանդեսի մասնակիցներ բնորոշելու լրացուցիչ ցուցանիշների մասին: «Ավանգարդ», 1954, 3 հունիսի:

ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ, ՀՐ. Հայկական ՍՍՌ պալիլիոնը: «Ավանգարդ», 1954, 17 հունիսի:

ՀԱՄԱՄԻՌՈՒԹԵՆԱԿԱՆ գյուղատնտեսական ցուցահանդեսի բացումը: «Ավանգարդ», 1954, 3 օգոստոսի:

ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ, Բ. Համամիւրքենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսը: Ե., «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, 1954, № 2, էջ 8—10:

ԴԵՊԻ Համամիւրքենական գյուղատնտեսական ցուցահանդես: «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, № 2, էջ 11:

ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ, Ա. Մեծ դպրոցը: (Տպագրութիւններ ցուցահանդեսի): «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, 1954, № 3, էջ 10—11:

ՀՈՂԻ և ցանքերի մշակման այն մեթոդների մասին, որոնք նպաստում են գյուղատնտեսական կուլտուրաների բարձր և կայուն բերքի ստացմանը: (Հողի մշակութային Տերենտի Մալցեի նոր մեթոդը): «Հայաստանի կոլտնտեսական», ամսագիր, 1954, № 3, էջ 12—21:

Շրկու խոսք	էջ 3
Պարտիայի և կառավարութեան որոշումները ՍՍՌՄ գյուղատնտեսութեան հետագա զարգացման միջոցառումներին մասին	10
Պողաբուծութիւն	15
Խաղողագործութիւն	20
Բամբակագործութիւն	27

ՎՐԻՊԱԿ

էջ	Տող	Տպագծ է	Պատք է ինի
10	9 վ.	տեղակներ	սորսեր
11	14 վ.	ՍՍՐԳՍՅԱՆ, Ա.	ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ, Ա.
12	17 ն.	ՍՈՒՋՅԱՆ, Զ.	ՍՈՒՋՅԱՆ, Զ.
14	1 վ.	քրեհու	քրեհու

Կազմեցին՝ Հ. ԴԱՎԹՅԱՆ
 Ա. ՇԱՀԱԶԻՋՅԱՆ
 Խմբագրեցին՝ Ա. ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ
 Ք. ՄԿՐՏՉՅԱՆ
 Տեխն. խմբագիր՝ Ե. ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ
 Կոնտրոլ սրբագրել՝ Կ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՎՋ 13202	Պատվեր 514	Տիրաժ 1500
Հանձնված է արտադրութեան 1954 թ. սեպտեմբերի 7-ին:		
Ստորագրված է տպագրութեան 1954 թ. սեպտեմբերի 25-ին:		
Տպագրական 2 մամուլ: Հրատարակչ. 2,2 մամուլ:		
Հայկական ՍՍՌ Պետական հեռագր. մանկավարժական ինստիտուտի տպարան, Երևան, Տեքյան փ. № 127		

ԱՆԿԱՐ